

БӨЛІМ: UNIVER / АТУ / СТУДЕНТ

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы кодексінің 234-бабы

ЖАРИЯЛАНДЫ
20.11.2025СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/183986/

Балақожаұлы Бейбарыс, Аралбек Жеңіс

Алматы технологиялық университеті

ТФП мамандығының 1 курс студенттері

Жумабаева Куралай Жумабаевна

Алматы технологиялық университеті

Әлеуметтік гуманитарлық пәндер кафедрасының ассистент профессоры,

заң ғылымдарының кандидаты

1. Жалпы түсінік

234-бап — әкімшілік құқық бұзушылықтар жайлы заң актілерінің бірі. Ол мемлекеттік кірістер мен бюджетке түсетін қаражаттарды уақтылы әрі толық есепке жатқызбау әрекеттеріне қатысты мәселені реттейді. Бұл бап мемлекеттік бақылау органдары үшін маңызды, себебі бюджет кірістерінің дұрыс және мерзімінде есепке алынуы — халық үшін қажетті мемлекеттік қызметтерді қамтамасыз етуге негіз болатынын білдіреді.

2. Заңнамадағы орны мен маңызы

Негізгі мақсат - бюджетке түсетін ақшалардың заң талаптарына сай, толық әрі уақтылы көрсетілуін қамтамасыз ету.

Бюджеттік жүйенің сенімділігі мен ашықтығын қадағалау үшін қажет.

Әкімшілік құқық бұзушылықтар шеңберінде қарастырылу себебі — бұл жаза түрінің бюджеттік заң бұзушылықтарға қолданылуы.

Әкімшілік жауаптылықтың түрі — айыппұл салу.

Осы арқылы заң бюджеттік бақылауды күшейтуді көздейді.

3. Мәтіні мен негізгі нормалары

234-баптың мәтіні: «Республикалық және жергілікті бюджеттерге түсімдерді уақтылы, толық есепке жатқызбау» деп аталады.

Бөлім (1) – республикалық және жергілікті бюджеттерге түсетін қаражатты уақтылы, толық есепке жатқызбау — лауазымды адамдарға бір жүз айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айыппұл салуды көздейді.

Бөлім (2) – бюджет қаражатын алушылардың тиісті банктердегі, резидент-банктердің филиалдарындағы немесе банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардағы шоттарына аударылатын қаражатты уақтылы, толық есепке жатқызбау — лауазымды адамдарға жетпіс айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айыппұл салуға алып келеді.

4. Практикалық әсерлері мен мәселелері

Пайдалары:

- Бюджеттік бақылауды күшейтеді.
- Жауапкершілікті арттырады.
- Заңдылықтың сақталуын қамтамасыз етеді.

Қиындықтары:

- Айыппұл көлемінің тиімділігі әртүрлі жағдайға байланысты.
- Лауазымды адамның нақты анықтамасы кейде түсініксіз болуы мүмкін.
- Техникалық себептермен кешігу жағдайлары орын алуы мүмкін.
- Бақылау механизмдері әлсіз болса, бап формальды сипатта қалып қоюы ықтимал.

5. Қолдану мысалдары

Мысалы, мемлекеттік мекеме бюджетке түсетін салықтарды немесе басқа да кірістерді уақытында есепке алмастан әрекет етсе, ол осы бап бойынша жауапкершілікке тартылады. Аудит кезінде анықталған бұзушылықтар айыппұл түрінде жазаланады.

6. Қорытынды

234-бап бюджеттік заңдылық пен қаржылық бақылау тұрғысынан маңызды. Ол әкімшілік құқық бұзушылықтар түріне жататын бюджетке түсімдерді есепке алмау дерегін реттейді. Заңда белгіленген санкциялар — айыппұлдар — ұйымдар мен лауазымды тұлғаларды заң талаптарын орындауға ынталандырады. Дегенмен, әділ қолданылуы үшін нақты анықтамалар мен бақылау механизмдерінің тиімділігі қажет.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.